

STORE NORSKE SPITSBERGEN KULKOMPANI

AKTIESELSKAP

ÅRSBERETNING OG REGNSKAP 1983
68. driftsår

Midnattsol over Hotellneset

BEDRIFTSFORSAMLING 1983

VALGT AV GENERALFORSAMLINGEN:

Banksjef Lauritz B. Sirevaag, formann
Finansrådmann Odd Sagør, varaformann
LO-sekretær Harriet Andreassen
Forretningsdrivende Elisabeth Giæver
Adm. direktør Gottfred Greve
Adm. direktør Leif Halvorsen
Banksjef Karin Løkhaug
Sorenskriver Finn Backer Midbøe
Direktør Rolf Nordheim
Direktør Olav Øverlie

VALGT AV DE ANSATTE:

Sekretær Kristi Bratseth
Arbeidsleder Bjørnar Sletten
Hovedverneombud Johan Sletten
Geolog Axel Stensrud
Hovedtillitsmann Svein Sørensen

STYRET 1983

Skipsreder Otto Grieg Tidemand, formann
Forretningsfører Einar Strand, varaformann
Gruvearbeider Rudolf Albrigtsen
Adm. direktør Ivar Dybdahl
Bergtekniker Terje Johansen
Husmor Gerda Nilsen
Direktør Per-Ivar Åbyholm

ADMINISTRASJON PR. 31.12.1983

Longyearbyen:

Adm. direktør Ingvald Ohm
Direktør Knut Ertsaas
Produksjonsdirektør Alfred Tiefenthal
Plansjef Alv Orheim
Økonomisjef Olav Vik Solheim

Harstad:

Kontorleder Jan Elvevoll

REVISJON:

v/statsaut. revisor Leiv Sælensminde

v/statsaut. revisor Odd Korsnes

Innhold

Nøkkeltall	2	Drift av bysamfunn og verdiskapingsregnskap	15
Styrets beretning	3	Statistikk	16
Resultatregnskap	6	Skipning	18
Finansieringsanalyse	7	Forklaring faguttrykk	20
Balanse	8	Viktige årstall i Store Norskes historie	21
Noter til regnskap	10	Summary in English	22
Revisjonsberetning og bedriftsforsamlingens uttalelse	14	Kart, Longyearbyen og Svea	25
		Utmålskart	26-27
		Svalbardkart	28

Forside: Longyearbyen sett fra Hjorthavn

Nøkkeltall*

		1.1.-31-12 1983	1.1.-31.12. 1982	1.1.-31.12. 1981	1.4-31.12. 1980 (9 mndr.)	1.4. 1979- 31.3. 1980
Produksjon	tonn	502.000	440.000	293.600	189.400	292.800
Sum inntekter (cif)	1000 kr.	243.881	206.782	189.079	115.688	114.536
Driftsresultat	1000 kr.	÷76.443	÷91.657	÷66.226	÷60.039	÷52.261
Totalkapital	1000 kr.	266.693	406.085	323.471	253.724	197.311
Herav egenkapital	1000 kr.	—	24.248	47.480	67.178	71.499
Lønn og sosiale kostnader	1000 kr.	134.353	127.682	108.880	62.759	71.658
Aktiverte investeringer	1000 kr.	52.800	133.900	112.300	51.300	43.800
Inntektsførte investeringstilskudd	1000 kr.	66.722	92.405	81.443	63.247	37.286
Inntektsførte driftstilskudd	1000 kr.	15.000	91.488	60.000	37.000	37.000
Likviditet (omløpsmidler i % av kortsiktig gjeld)	%	68,9	85,6	92,6	95,4	93,0
Antall ansatte pr. 31.12.		807	839	801	811	770
Timeverk i året		1.540.300	1.551.400	1.490.600		

*Tallene for 1982 og 1983 er ikke sammenlignbare med de andre årene, fordi Svea er regnet som driftsgruve fra og med 1982. I tidligere år er Svea regnet som investering, og er derfor ikke med hverken i produksjons- eller omsetningstallene.

Styrets beretning for 1983

Generelt

Markedsforholdene for kull var vanskelige hele året og prisene sterkt presset.

Resultatet før ekstraordinære poster viser et underskudd på 98,2 mill. kroner. Etter tilskudd fra Staten, ekstraordinære avskrivninger og andre ekstraordinære poster, er regnskapet gjort opp med et underskudd på 82,7 mill. kroner.

Salg og skipning

Medregnet eget forbruk i kraftverket, ble det i alt solgt 472.000 tonn kull:

Vest-Tyskland	107.000
England	18.000
Norsk Koksverk	200.000
Norsk ferroindustri	85.000
Norcem	28.000
Nord-Norge (husholdningskull)	10.000
Eget forbruk	24.000

Vanskelige markedsforhold medførte at salget ble noe mindre enn planlagt.

Gruvedriften

Årsproduksjonen, inklusive 22.000 tonn kull gjen-
vunnet fra gammel avgang ved oppredningsverket, ble 502.000 tonn. Dette er produksjonsrekord i selskapet, og nærmere 20% over planlagt produksjon for året.

Gruve	Nettoproduksjon tonn		
	Planlagt	Oppnådd	(1982)
3	105.000	134.500	(168.000)
7	225.000	227.500	(158.000)
Svea	90.000	118.000	(114.000)
Gjenvunnet kull	—	22.000	
Sum	420.000	502.000	(440.000)

Oppfaring/tilrettelegging av nye produksjonsområder ble ca. 15% bedre enn forventet. Produksjonsmulighetene er derved vesentlig styrket.

Gruve	Oppfaring meter		
	Planlagt	Oppnådd	(1982)
3 (kull)	5.410	6.318	(5.900)
7 (kull)	4.690	4.058	(4.980)
3 (stein)	1.980	3.473	(1.650)

Oppfaring i Svea blir ikke regnet i meter, men går sammen med produksjon regnet i tonn.

Gruve 3 vil i de nærmeste årene kunne bære hovedtyngden av produksjonen i Longyearbyen.

I gruve 7 er det anskaffet og tatt i bruk en helbrytningsmaskin; «Continuous Miner», som hittil har fungert bra og viser lovende resultater.

I Svea pågår arbeidene med å tilrettelegge forholdene for rom- og pillardrift. Den nye planen vil medføre at produksjonen med nåværende belegg vil kunne økes fra 120.000 til nærmere 180.000 tonn pr. år.

Kullreserver pr. 31.12.83 (mill. tonn)

	Gruve 3	Gruve 4	Gruve 6	Gruve 7	Svea	Sum
Sikre kull	1,6	0	0,9	0,9	7,1	10,5
Sannsynl. kull	2,2	0,5	0,6	5,3	8,9	17,5
Sum	3,8	0,5	1,5	6,2	16,0	28,0
Mulige kull	3,0*	—	0,5	1,5	—	5,0
Sum	6,8	0,5	2,0	7,7	16,0	33,0

*Sveafløtsen

Kullundersøkelser

Prospekteringen har vært konsentrert om gruve 3. I Bjørndalen, sydvest for gruve 3, er det boret 9 hull og inne fra gruva er det boret 4 hull.

Hensikten med diamantboringene var å kartlegge både Longyearfløtsen, hvor produksjonen nå pågår, og Sveafløtsen, som ligger nærmere 50 m dypere. Resultatene fra undersøkelsene har medført en mindre nedjustering av reservene i Longyearfløtsen på 0,25 mill. tonn.

Kullmektigheten i Sveafløtsen er påvist å være over 1 meter i det undersøkte området. Påvist kvantum er nærmere 10 mill. tonn. Det er imidlertid kull av høy svovelgehalt og mindre god kvalitet som her er påvist.

Reservene er imidlertid meget betydelige, ligger høvelig til og kan bli interessante i fremtiden.

Det ble ikke tildelt nye utmål i 1983, og selskapet har fortsatt 374 utmål.

Arbeidsmiljø — Brannvern

Arbeidstilsynet har vært på befaring to ganger. Det er uttrykt tilfredshet med at selskapet i sitt arbeid har lyktes i å bedre både sikkerheten og arbeidsmiljøet i gruvene. Befaring er også foretatt av Elektrisitetsilsynet, Kjelkontrollen, Sprengstoffinspeksjonen, Forurensningstilsynet og Biltilsynet. Veritas har gjennomført kontroll av taubanen og heisen til gruve 6.

Arbeidsmiljøutvalget har avholdt 9 møter og har gjennomført nødvendige befaringer i Longyearbyen og i Svea. Tre grunnkurs i bedre arbeidsmiljø er gjennomført for 50 deltagere.

Ved lav barometerstand registreres fortsatt metangass i gruve 7. Gjennom påpasselighet og god ventilasjon holdes situasjonen under tilfredsstillende kontroll.

I gruve 3 er transportveiene vesentlig utbedret. Arbeidsmiljøet er derved blitt triveligere og tryggere.

Fraværsskadene i gruvene er færre i 1983 enn i 1982. Antallet skader på uteanlegget har imidlertid øket. Antall skader med fravær var 91 i gruvene og 32 på uteanlegget. Fortsatt er skadehyppigheten for året noe høyere enn 10-års gjennomsnittet; 5% høyere for gruvene (179/170) og 20% høyere for uteanlegget (53/44). Fraværstiden pr. skade har sunket med ca. 16% fra 1982.

Det inntraff en dødsulykke i gruve 3 under kjøring med lastet steinvogn.

Redningskorps og brannvern har holdt regelmessige kurs og øvelser i Longyearbyen og Svea. Katastrofeøvelser er gjennomført i samarbeid med Sisselmannen. Det har vært 2 mindre branntilløp på uteanleggene i Longyearbyen og 1 i Svea. Gruvne 3 og 7 hadde 5 mindre branntilløp og 2 mer alvorlige. I Svea var det 1 alvorlig branntilløp. Ingen personer kom til skade og de materielle skader var små.

Samfunns-, samarbeids- og sosiale forhold

Samarbeidet i selskapets organer har fungert tilfredsstillende.

Selskapet disponerer 160 leiligheter og 708 hybler og hybelleiligheter. Av hyblene er 285 av god standard, de øvrige av eldre dato. På grunn av lavere bemanning og færre entreprenøransatte, har selskapet stengt av de gamle forlegningene i Sverdrupbyen (121 hybler).

Den lavere aktivitet gjenspeiler seg i antall gjestedøgn. Selskapet hadde i kalenderåret 34.900 gjestedøgn: Besøkende 5.600, entreprenøransatte 24.100 og fastboende, ikke ansatte 5.200. Nedgangen var på 46% i forhold til 1982.

Selskapet har utvidet sitt billettkontor til å omfatte ordinær reisebyråvirksomhet.

Selskapet har i samarbeid med de ansatte i årevis arbeidet for å få lavere pensjonsalder. Med virkning fra 1/7-1984 har Industridepartementet godkjent at ansatte førtidspensjoneres fra 65 år på nærmere betingelser. Videre har selskapet fått adgang til å førtidspensjonere ansatte ned til 60 år i en overgangsperiode på 1 år i tilknytning til den pågående bemanningsreduksjon.

Ved årsskiftet var det ansatt 807 personer i selskapet. Av disse var 31 ansatt i deltidstillinger og 50 i korttidsstillinger.

Investeringer

I 1983 er investert for i alt 53 millioner kroner.

Energiforsyning

Longyear Energiverk ble innviet av industriminister Bratz 21. juni 1983. Prosjektet er fullført som

planlagt, og har i 1983 gitt innsparing på 15 mill. kroner i energikostnader. Inkludert fordelingsnett for fjernvarme er investert 190 mill. kroner.

Tekniske anlegg, Longyearbyen

Det er investert i oppfaringsutstyr i begge gruvene. På oppredningsverket er utført miljøtiltak i siktehuset. Produktivitet og kullkvalitet er vesentlig bedret. Til sammen er anvendt 15 mill. kroner.

Bysamfunn

Et nytt hybelhus med 55 hybler sto ferdig i desember 1983. Selskapet har solgt 3 hus i Bergen. Til erstatning for disse ble det bygget 4 eneboliger i Longyearbyen. Totalkostnad 21,1 mill. kroner.

Svea

I samarbeid med Televerket er opprettet direkte telefonforbindelse mellom Longyearbyen og Svea. Som prøveprosjekt er oppført 3 boenheter (hytter), hver på ca. 50 m². Disse boligene ble noe rimeligere enn hybelene i Longyearbyen. Inklusive diverse transportmateriell er det investert 4,5 mill. kroner i Svea i 1983.

Planarbeid for 1984

Selskapet har fremlagt revidert 5-årsplan for Industridepartementet.

Det er selskapets oppfatning at Svea bør bygges ut til en produksjonskapasitet på 180-200.000 tonn pr. år, og at utbyggingen bør være gjennomført i 1986. Utbyggingen er stipulert til 140 mill. kroner.

Samtidig med utbyggingen av Svea planlegges en redusert produksjon og utbygging i Longyearbyen. Produksjonen planlegges konsentrert i gruve 3. Den begrensede aktiviteten i Longyearbyen, sammen med gjennomgående rasjonalisering av driften, medfører at belegget totalt vil kunne reduseres med 20%.

Det er de vanskelige markedsforholdene for kull som er årsaken til at selskapet har foreslått tidligere produksjonsplaner redusert. Ved bedring av kullmarkedet, bør produksjonen av økonomiske hensyn økes som tidligere planlagt.

Det er ventet at selskapets reviderte planer vil bli behandlet i en egen Stortingsproposisjon i 1984.

For 1984 er avsatt 30 mill. kroner til investeringer.

I Longyearbyen vil bygging av bad-/flerbruksbygg i Sentrumsfeltet komme i gang i 1984. Bygget vil, foruten bad/garderobe, inneholde sikringsavdeling, vaskeri, messe, bibliotek, bowlingbane, konferanse-rom og plass for diverse andre fritidsaktiviteter.

I Svea vil det bli innkjøpt et mindre oppredningsverk for rensing av grovkull (+8 mm). Dersom utbyggingsplanene for Svea blir godkjent, vil kaianlegget ved Kap Amsterdam bli satt i gang.

Produktivitetsarbeidet

I 1983 pågikk en omfattende kampanje for å bedre produktiviteten i selskapet. Alle ledd deltok i kampanjen og det kom en mengde gode forslag til

forbedringer. En rekke tiltak ble omgående satt i gang i avdelingene, og mer omfattende tiltak er planlagt for langsiktig gjennomføring.

Selskapet vil i løpet av 1984 ha samlet hele sin administrasjon på Svalbard.

Omorganiseringen har medført betydelige reduksjoner i administrasjonen, og sammen med produktivitetskampanjen er det oppnådd en markert bedring av produktiviteten. Både produsert kvantum kull pr. årsverk og kvaliteten på salgskullene er vesentlig høynet.

Regnskap

Revidert regnskap for driftsåret 1983 fremlegges. Regnskapet viser et underskudd før ekstraordinære poster på 98,2 mill. kroner. Underskuddet er 32 mill. kroner lavere enn budsjettet og 17 mill. kroner lavere enn i 1982. Året 1983 representerer en forbedring av resultatet.

Det er ikke bevilget driftstilskudd fra Staten for 1983. Dette skyldes omlegging av tilskuddsordningen fra Staten med den hensikt at tilskuddene skal utbetales det år underskuddet oppstår, i stedet for det etterfølgende år, slik praksis hittil har vært. For Store Norske medførte denne omleggingen at regnskapsmessig netto underskudd i 1983 ble 82,7 mill. kroner. Styret foreslår at reservefondet på 9,8 mill. kroner benyttes til delvis dekning av underskuddet, mens restbeløpet på 72,9 mill. kroner føres opp i balansen som udekket underskudd.

Som regnskapet viser, er selskapets egenkapital tapt. Selskapets finansielle situasjon er diskutert med Industridepartementet, som for tiden har en proposisjon under arbeid. Proposisjonen vil bli behandlet i Stortinget i vårsesjonen 1984, og Styret har fått informasjon om at den vil innholde forslag om et ekstraordinært likviditetstilskudd på 100 mill. kroner til Store Norske. Med bakgrunn i dette er det Styrets mening at driften bør fortsette.

Likviditeten var var anstrengt i første halvår 1983, men ble bedre utover høsten. Kortsiktige driftslån

inklusive kassekreditt utgjorde 176 mill. kroner pr. 31.12.83 mot 207 mill. kroner ved forrige årsskifte. Selskapets langsiktige gjeld var pr. 31.12.1983 83,6 mill. kroner mot 75,5 mill. kroner pr. 31.12.1982.

Kullbeholdningen pr. 31.12.83 var på 196.000 tonn, som er en økning på 29.000 tonn fra forrige år. På grunn av dårlige markedsutsikter neste år, er beholdningen vurdert til lavere priser enn pr. 31.12.1982.

Årets investeringer er aktivert med 53 mill. kroner. Det vises i den forbindelse til note 5 og finansieringsanalysen.

Staten eier 99,9% av selskapets aksjekapital på 14,4 mill. kroner.

Budsjettet underskudd for 1984 er på 137 mill. kroner før inntektsføring av statstilskudd.

Selskapet har søkt Industridepartementet om driftstilskudd for 1983, og om tilskudd til dekning av differansen mellom budsjettet likviditetsunderskudd og bevilgning for 1984. I tillegg er søkt om et ekstraordinært likviditetstilskudd til nedbetaling av gjeld.

Utsiktene fremover

Den nærmeste tiden blir det neppe bedring på kullmarkedet. Ennå noen år må en regne med overproduksjon av kull og lave priser.

På grunn av den vanskelige situasjonen har selskapet funnet det riktig å revidere tidligere femårsplaner og redusere planlagt årsproduksjon fra 700.000 til 450.000 tonn/år. Belegget reduseres derved med 150-200 ansatte i forhold til de tidligere planer.

Den pågående produktivitetskampanje ventes gjennom bedret effektivitet å få positiv innvirkning for årene fremover.

Styret vil sterkt understreke og takke for den innsats som er gjort på alle hold innen bedriften for å bedre resultatet. Produksjonen er øket, bemanningen er minsket, bedriften er blitt mer rasjonell; — alt som et resultat av et meget godt samarbeid på alle plan.

Helbrytningsmaskin med skyttelvogn i gruve 7

Resultatregnskap

	1983	1982
	1000 kr.	1000 kr.
Kullsalg cif ..... ①	201.627	165.709
Andre driftsinntekter ..... ②	40.094	34.350
Egne ytelser ved aktiverte investeringer	2.160	6.723
SUM DRIFTSINTEKTER	243.881	206.782
Materiell for drift og salg	98.535	109.926
Lønn og sosiale kostnader ..... ③	134.353	127.682
Andre drifts- og salgskostnader ..... ④	62.635	57.942
Ordinære avskrivninger ..... ⑤	22.879	23.007
Tap på fordringer	219	27
Endring kullbeholdning (- = økning)	1.703	÷ 20.145
SUM DRIFTSKOSTNADER	320.324	298.439
DRIFTSRESULTAT	÷ 76.443	÷ 91.657
Renteinntekter og agio	2.001	671
Rentekostnader og disagio ..... ⑦	÷ 23.750	÷ 23.815
NETTO FINANSKOSTNADER	÷ 21.749	÷ 23.144
RESULTAT FØR EKSTRAORDINÆRE POSTER	÷ 98.192	÷ 114.801
Driftstilskudd foregående år ..... ⑧	14.000	14.000
Driftstilskudd inneværende år ..... ⑧⑨	1.000	77.488
Investeringsstilskudd inneværende år ..... ⑧	66.722	92.405
Nedskrivning med investeringsstilskudd ..... ⑤	÷ 66.722	÷ 92.405
Gevinst ved salg av eiendom og driftsmidler	2.060	57
Andre ekstraordinære avskrivninger	÷ 1.888	—
Forsikringserstatninger	—	368
Andre ekstraordinære inntekter	329	—
Ekstraordinære kostnader	0	÷ 250
NETTO AV EKSTRAORDINÆRE POSTER	15.501	91.663
RESULTAT FØR ÅRSOPPGJØRSDISPOSISJONER ..	÷ 82.691	÷ 23.138
Skatter	—	÷ 94
ÅRETS UNDERSKUDD	÷ 82.691	÷ 23.232
som foreslåes dekket slik:		
Overført fra reservefond	9.847	23.232
Udekket underskudd	72.844	
SUM	82.691	23.232

Tallene i ○ henviser til noter på side 10 til 13.

Finansieringsanalyse

	1983 1000 kr.	1982 1000 kr.
Kapitaltilgang		
Resultat før årsoppgjørdisposisjoner (etter tilskudd fra staten på 81.722)	÷ 82.691	÷ 23.138
Skatter	—	94
Ordinære og ekstraordinære avskrivninger	91.488	115.413
Tilført fra årets virksomhet	8.797	92.181
Reduksjon av verdipapirer og langsiktige fordringer	1.764	137
Avgang varige driftsmidler (bokført verdi)	4.227	1.914
Nye langsiktige lån, fratrukket konvertering byggelån	8.866	12.473
Sum kapitaltilgang	23.654	106.705
Kapitalanvendelse		
Investert i anleggsmidler	52.843	133.921
Betalte avdrag på langsiktig gjeld	750	810
Sum kapitalanvendelse	53.593	134.731
Endring arbeidskapital	÷ 29.939	÷ 28.026
<i>som spesifiseres slik:</i>		
Endring betalingsmidler	721	÷ 1.234
Endring kortsiktige fordringer	÷ 97.883	43.592
Endring beholdninger	2.408	23.799
Endring kortsiktig gjeld (÷ = økning)	64.815	÷ 94.183
Sum	÷ 29.939	÷ 28.026

Balanse pr.

	1983 1000 kr.	1982 1000 kr.
EIENDELER		
Omløpsmidler		
Kontanter, postgiro, bank	2.456	1.735
Fordringer på Staten . . . . . ⑧	10.220	97.497
Andre fordringer	58.796	69.402
Beholdning av driftsmateriell	46.339	42.228
Beholdning av kull	44.430	46.133
Sum omløpsmidler	162.241	256.995
Anleggsmidler		
Aksjer i datterselskap . . . . . ⑩	100	100
Andre aksjer . . . . . ⑪	710	735
Andre verdipapirer	16	124
Langsiktige fordringer . . . . . ⑫	608	2.239
Maskiner, inventar, transportmidler . . . . . ⑤⑥	7.395	9.339
Bygninger . . . . . ⑤⑥	40.642	40.442
Landeierdommer og gruver . . . . . ⑤⑥	22.102	24.660
Annen fast eiendom . . . . . ⑤⑥	1.609	2.257
Anlegg og undersøkelser under utførelse . . . . . ⑤⑥	31.271	69.194
Sum anleggsmidler	104.453	149.090
Sum eiendeler	266.694	406.085

Longyearbyen,

I styret

STORE NORSKE SPITSBERGEN

Otto Grieg Tidemand
formann

Rudolf Albrigtsen

Ivar Dybdahl

31/12 1983

	1983 1000 kr.	1982 1000 kr.
GJELD OG EGENKAPITAL		
Kortsiktig gjeld		
Kassekreditt	29.646	44.033
Gjeldsbrevlån	146.435	163.185
Skyldig skattetrekk, folketrygdavgift, feriepenger o.l.	23.296	25.325
Svalbardpenger i sirkulasjon	—	565
Leverandørgjeld	25.907	51.727
Annen kortsiktig gjeld	10.267	15.531
Sum kortsiktig gjeld	235.551	300.366
Langsiktig gjeld		
Diverse pantelån og byggelån	69.587	61.471
Lån fra Staten til undersøkelser	14.000	14.000
Sum langsiktig gjeld	83.587	75.471
Betingede avsetninger		
Nedskrevet på driftsmateriell	6.000	6.000
Egenkapital		
Aksjekapital (28.800 stk. á 500,—)	14.400	14.400
Reservefond pr. 1.1.	9.847	33.080
Årets underskudd	÷ 82.691	÷ 23.232
Sum egenkapital	÷ 58.444	24.248
Sum gjeld og egenkapital	266.694	406.085
Pantstillelser	103.019	145.892
Pensjonsforpliktelser	232	218
Garantiansvar	—	—

31. desember 1983

12. april 1984

for

KULKOMPANI AKTIESELSKAP

Terje Johansen

Gerda Nilsen

Einar Strand

Per-Ivar Åbyholm

Ingvald Ohm
adm. direktør

Olav Vik Solheim
økonomisjef

Noter til regnskapet

Regnskapsprinsipper

Investeringsstilskudd:

Inntektsførte investeringsstilskudd er både i 1982 og 1983 brukt til ekstraordinær nedskrivning i sin helhet. Avskrivningsgrunnlaget er redusert tilsvarende. På tidligere investeringer er avskrivningsgrunnlaget fortsatt opprinnelig kostpris.

Ordinære avskrivninger:

Det er i 1983 benyttet lineære avskrivninger etter de samme proSENTsatsar som i tidligere år.

Oppfaring:

Oppfaringskostnadene i 1983 er belastet resultatregnskapet og utgjør 28 mill. kroner. Herfra går verdien av oppfaringskull. Tilsvarende kostnad i 1982 var 21 mill. kroner. Oppfart kvantum utgjorde 834.000 tonn i 1983 mot 509.000 tonn i 1982. Tidligere aktivert meroppfaring i gruve 6 er i 1983 utgiftsført i sin helhet.

Undersøkelser

forøvrig er aktivert og nedskrevet fullt ut med statstilskudd.

Samfunnskostnader

i Longyearbyen og Svea er belastet resultatregnskapet i sin helhet og utgjør ca. 47 mill. kroner.

Beholdninger:

Beholdning av driftsmateriell (rekvisita, reservedeler og proviant) i Longyearbyen er oppført til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Det er gjort fradrag for ukurans. Beholdningen i Svea er aktivert etter de samme prinsipper som i Longyearbyen, men med noe større fradrag for ukurans.

Produksjonskostnadene for kull er høyere enn netto salgspris. Beholdning av kull i Longyearbyen og Svea er derfor vurdert til budsjetterte salgspriser netto fob. Det er videre gjort fradrag for den usikkerheten som knytter seg til de budsjetterte salgsprisene.

Fremmed valuta

Fordringer og leverandørgjeld er oppført i balansen etter kurser som ligger på nivået ved årsskiftet. Når det gjelder lån fra utlandet, vises til note 13.

Kommentarer til enkelte poster:

- ① Kullsalg cif inkluderer eget kullforbruk med kr. 9.862.600. Beløpet er også medtatt under materiellforbruk.

② Andre driftsinntekter spesifiseres slik:

	1000 kr
Salg proviant og vin/brennevin	8.583
Salg materiell (inkl. drivstoff)	7.474
Husleieinntekter	3.583
Forpleiningsinntekter	6.900
Frakt- og transportinntekter	2.546
Salg elektrisk kraft	3.255
Salg vann, varme, renovasjon	2.443
Andre inntekter	5.310
Sum andre driftsinntekter	40.094

Andre inntekter omfatter blant annet kr 800.000 i leie fra det russiske gruveselskapet Trust Arktikugol. Avtale om dette ble inngått 31.3.72 og gjelder bortleie av et begrenset kullfelt ved Barentsburg.

Av de 5 mill. kroner som er leie for perioden 1979—1984, er 1 mill. kroner inntektsført i 1978/79 og resten inntektsført med kr 800.000 pr. år i perioden. Avtalen inneholder en betinget plikt til betaling av 9 mill. kroner i leie for perioden 1984—1991.

③ Lønn og sosiale kostnader spesifiseres slik:

	1000 kr.
Brutto lønn for utført arbeid	103.829
Sykelønn	3.096
Diverse godtgjørelser	1.035
Feriepenger og helligdagsgodtgjørelse	12.895
Arbeidsgiveravgift	8.995
Pensjonskostnader	1.545
Andre sosiale kostnader	2.640
Honorar m.v. styre/bedriftsforsamling	318
Sum lønn og sosiale kostnader	134.353

Lønn til adm. direktør utgjorde i 1983 kr 360.342,—. Til styre og bedriftsforsamling er utbetalt honorar med henholdsvis kr 195.000,— og kr 33.500,—. I tillegg er det etterbetalt kr 89.000,— for tidligere år i henhold til vedtak om forhøyde honorarer.

④ Andre drifts- og salgskostnader spesifiseres slik:

	1000 kr
Frakter vedr. kullsalg	29.491
Forsikringer, kulleksportavgift	2.336
Leie maskiner etc.	5.610
Rep. og vedlikehold v/fremmede etc.	5.332
Større driftsarbeider	5.137
Reisekostnader (inkl. feriereiser)	4.477
Brann- og avbruddsforsikring	2.347
Utgiftsført meroppfaring	3.560
Diverse driftskostnader	4.345
Sum	62.635

⑤ *Varige driftsmidler – bevegelse 1983 (1000 kr.)*

	Maskiner, inventar, transp. midler	Byg- ninger	Landeien- dommer og gruver	Annen fast eiendom	Anlegg m.v. under ut- førelse	SUM
Anskaffelseskost pr. 1.1.1983	74.840	103.973	115.973	9.885	340.216	644.887
÷ Akkumulerte avskrivninger pr. 1.1.-83	65.501	63.531	91.313	7.628	271.022	498.995
Bokført verdi pr. 1.1.1983	9.339	40.442	24.660	2.257	69.194	145.892
<i>Endring i 1983:</i>						
Avgang til anskaffelseskost	÷ 209	÷ 559	÷ 3.560			÷ 4.328
Avgang avskrivninger	102					102
Tilgang	19.815	18.558	1.642	÷ 55	12.882	52.842
Overført fra anl.u.utf., anskaff.kost . .	5.689	3.332	152.628	5.043	÷166.692	0
Overført fra anl.u.utf., akkum.avskrivn.	÷ 5.689	÷ 3.332	÷143.798	÷ 5.043	157.862	0
Ordinære avskrivninger 1983	3.830	10.463	7.828	648	110	22.879
Ekstraordinære avskrivninger 1983 . . .	17.822	7.336	1.642	÷ 55	41.865	68.610
Bokført verdi pr. 31.12.1983	7.395	40.642	22.102	1.609	31.271	103.019
<i>Bokført verdi pr. 31.12.1983</i>	7.395	40.642	22.102	1.609	31.271	103.019
Akkum. ordinære avskr. pr. 31.12.1983 .	50.670	58.967	63.829	8.079	110	181.655
Akkum. ekstraord. avskr. pr. 31.12.1983	42.070	25.695	180.752	5.185	155.025	408.727
Anskaffelseskost pr. 31.12.1983	100.135	125.304	266.683	14.873	186.406	693.401

Selskapet skrev i 1968/69 opp landeiendommer på Svalbard med 5,9 mill. kr. Dette er avskrevet uten inntektsfradrag ved ligningen slik at restverdi pr. 31.12.83 er 2,1 mill. kroner. Ved eventuell avhendelse av denne aktivaposten, vil det således kunne oppstå en skattbar inntekt på 2,1 mill. kroner.

Som en følge av at Svea nå er en driftsgruve, er det i 1983 regnet ordinære avskrivninger på gjenstående bokførte verdier fra undersøkelsesperioden.

På grunn av nedskrivning med statstilskudd er de ordinære avskrivningene lavere enn avskrivninger basert på kostpris.

⑥ *Varige driftsmidler — tilgang og avgang de siste 5 år (1000 kr.)*

	1979/80		1980		1981		1982		1983	
	Tilgang	Avgang	Tilgang	Avgang	Tilgang	Avgang	Tilgang	Avgang	Tilgang	Avgang
Maskiner, inventar, transportmidler	9.450	52	10.341		8.157		11.656	39	19.815	209
Bygninger	17.387		7.303		12.964	6.204	15.580		18.558	559
Landeierdommer og gruver	3.920		8.650		12.931		2.503	1.905	1.642	3.560
Annen fast eiendom . .	2.629		723						÷ 55	
Anlegg og undersøk. under utførelse	10.446		24.245		78.255		104.183		12.882	
Sum	43.832	52	51.262	0	112.307	6.204	133.922	1.944	52.842	4.328

⑦ *Renter*

I tillegg til rentekostnadene i resultatregnskapet er det aktivert 3 mill. kr i renter på energiverket.

og 70 mill. kroner til investeringer med fordeling energiverk 40 mill., Svea 10 mill. og Longyearbyen m.v. 20 mill. kroner.

⑧ *Inntektsført statstilskudd og fordring på Staten*
Ved Stortingsvedtak 29.11.82 (kfr. St.prp. nr. 1 for 1982/83) bevilget Staten 163 mill. kroner til Store Norske, fordelt på 93 mill. kroner som driftstilskudd, inklusive fornyelse driftsmidler,

Andel av driftstilskuddet på 92 mill. kroner vedrørte perioden 1.4.82 til 2.4.83 og ble inntektsført i regnskapet for 1982. Tilskudd til avdrag lån på 1 mill. kroner og tilskudd til investeringer er inntektsført i 1983 i følge tabell på neste side.

Ved Stortingsvedtak av 29.11.83 (kfr. St.prp. nr. 1 for 1983/84) bevilget Staten 160 mill. kroner til Store Norske for 1984, fordelt på 110 mill. kroner til driftstilskudd, inklusive fornyelse driftsmidler, og 50 mill. kroner til investeringer

med fordeling energiverk 30 mill. og Longyearbyen m.v. 20 mill. kroner. Av driftstilskuddet på 110 mill. kroner vedrørte 14 mill. kroner resultatvikt i 1982 og er inntektsført i 1983.

Statstilskudd er medtatt med følgende beløp i resultatregnskap og balanse:

	Totalt innt.ført	Utbet. i 1983 pr. 31/12 83	Fordr.
Investeringer Longyearbyen	22.250	20.503	1.747
Investeringer Svea	4.473	10.000	÷ 5.527
Energiverk	11.017		
Udekket fra 1982	+ 55.435		
Energiverk, sum	66.452		
Udekket pr. 31.12.83	÷26.452	40.000	40.000
Sum investeringstilskudd	66.723	70.503	÷ 3.780
Driftstilskudd 1982 (utbetalt 1984)	14.000		14.000
Likviditetstilskudd 1983 (avdrag lån)	1.000	1.000	0
Sum driftstilskudd	15.000	1.000	14.000
Sum statstilskudd	81.723	71.503	10.220

⑨ Udekket likviditetsunderskudd 1983 (1000 kr.)

Resultat før ekstraordinære poster	÷98.192
Ordinære avskrivninger	+22.879
Diverse ekstraordinære poster	+ 2.388
Likviditetsunderskudd 1983	72.925
Likviditetstilskudd 1983	1.000
Udekket likviditetsunderskudd 1983	71.925

⑩ Aksjer i datterselskap

1/3 Svalbard Samfunshotell har en aksjekapital på kr 100.000,— fordelt på 100 aksjer á kr 1.000,—, som eies av Store Norske i sin helhet. Selskapet har ikke drevet noen virksomhet i 1983, og det er derfor ikke satt opp konsernregnskap.

⑪ Andre aksjer

Andre aksjer består av 14.472 aksjer i Saga Petroleum 1/3 med et samlet pålydende på kr 868.320,—. Børsverdien var på kr 1.375.000,— ved årsskiftet. Total aksjekapital i Saga Petroleum 1/3 er 420 mill. kroner.

⑫ Langsiktige fordringer

Lån til ansatte utgjør kr 574.742,— av denne posten. Lånene er gitt til bolig- og studieformål.

⑬ Lån i fremmed valuta.

Selskapet har disse lånene i fremmed valuta:
 USD 7,2 mill. bokført etter terminkurs 7,380
 USD 10,8 mill. bokført etter terminkurs 7,471
 DEM 4,4 mill. bokført etter kurs . . . 283,50

Dollarlånene, som begge er opptatt med kurssikring, er innfridd etter terminkurs den 10.1.1984. Lånet i tyske mark er nedbetalt til 2,1 mill. DEM i januar 1984. Restlånet er fornyet til 20.8.1984.

⑭ Svalbardpenger i sirkulasjon.

Etter henstilling fra Norges Bank, opphørte ordningen med Svalbardpenger pr. 31.12.79. Gjenstående, ikke innløste sedler er inntektsført i 1983.

⑮ Pantstillelser (1000 kr.)

	1983	1982
Av selskapets bokførte gjeld er sikret ved pant	245.668	105.504
Den bokførte verdi av de eiendeler som er stillet som sikkerhet for denne gjelden er:		
Mask., inventar, transp. midl.	7.395	9.339
Bygninger	40.442	40.642
Landeierdommer og gruver	22.102	24.660
Annen fast eiendom	1.609	2.257
Beholdninger	90.769	—
Anlegg under utførelse	31.271	69.194
Sum	193.788	145.892

⑯ Byggelån utgjør 13,1 mill. kr. Disse lånene vil bli konvertert til Husbanklån i løpet av 1984.

⑰ Lånet som er gitt til finansiering av Sveaundersøkelsene er rente- og avdragsfritt.

⑱ *Pensjonsforpliktelser*

Selskapet har, utenom de pensjonsforpliktelser som er dekket i forsikringsselskap, løpende eller tilsagte pensjonsforpliktelser som på årsbasis beløper seg til ca. kr. 232.000,—.

Den gjennomsnittlige gjenværende pensjonstid antas å være ca. 9 år, beregnet på grunnlag av tabell i arveavgiftslovens § 13.

⑲ Selskapet har ingen kausjonsforpliktelser.

Forpliktelser som ikke fremgår av balansen:

⑳ Den Norske Stat har ytet selskapet et investeringslån på 32 mill. kroner med betinget tilbakebetalingsplikt på vilkår og under avtale som er inntatt i St. prp. nr. 51 — 1967/68. Midlene er anvendt til utbygging av gruve 6.

Da selskapet ikke har vanlig debitoransvar for investeringslånet, idet lånevilkårene bl.a. prioriterer lånet etter aksjekapitalen ved eventuelt opphør av virksomheten, er lånet og tilhørende investeringer ikke regnskapsført som aktiva/passiva i selskapets årsbalanse.

㉑ Selskapet mottok i 1970/71 fra norsk industrihold et tilskudd på 2 mill. kroner til undersøkelse av Sveaforekomstene. På grunn av de særlige vilkår som ble stillet ved ytelsen, ble beløpet i årsregnskapet fratrukket i de aktiverte undersøkelseskostnadene.

Taubanekibber på vei til lager

Bedriftsforsamlingens uttalelse

Selskapets årsoppgjør for 1983 er fremlagt og behandlet i Bedriftsforsamlingsmøte i dag.

Bedriftsforsamlingen vedtok enstemmig å anbefale generalforsamlingen å godkjenne resultatregnskapet og balansen.

Longyearbyen 9. mai 1984

LAURITZ B. SIREVAAG
Bedriftsforsamlingens formann

Revisjonsberetning for 1983

for Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/s

Vi har utført revisjonen for 1983 i henhold til god revisjonsskikk.

Årsoppgjøret er avgitt i samsvar med aksjelovens bestemmelser, og gir etter vår mening et uttrykk for selskapets årsresultat og stilling som stemmer med god regnskapsskikk.

Som det fremgår av årsregnskapet er selskapets aksjekapital tapt i sin helhet. Styret har redegjort for selskapets finansielle situasjon i årsberetningen.

Med henvisning til ovennevnte mener vi at styrets forslag til dekning av årets underskudd tilfredsstillende krav som stilles i aksjeloven.

Det fremlagte resultatregnskapet og balansen kan fastsettes som selskapets regnskap for 1983.

Bergen den 24. april 1984.

Leiv Sælensminde
Statsaut. rev.

Odd Korsnes
Statsaut. rev.

Drift av bysamfunn

I forhold til de fleste bedrifter på fastlandet har Store Norske betydelige kostnader som normalt dekkes av kommune og fylke. For Store Norske gjelder dette drift av bysamfunnene i Longyearbyen og Svea. Kostnadene omfatter kraft-, varme- og vannforsyning, veier, husbygging, proviant- og materialforsyning, bespisning m.v.

En nøyaktig beregning av samfunnskostnadene er vanskelig, men en skjønsmessig vurdering viser for 1983 et beløp på ca. 47 mill. kroner inklusive avskrivninger på boliger/hybelhus og renter knyttet til samfunnsdriften. Selskapet har tatt utgangspunkt i driftsregnskapet for de enkelte avdelinger fratrukket salgsinntektene for proviant, materiell, husleie m.v. Den prosentvise fordeling av de enkelte avdelinger på drift og samfunn er deretter fastlagt skjønsmessig.

Hovedpostene i samfunnskostnadene er:

	Mill. kr.
Kraftforsyning, vann og varme	6,3
Transport (inkl. veier)	2,9
Vedlikehold	2,1
Proviantforsyning, messer	8,1
Forlegninger og boliger	6,5
Administrasjon og diverse felles	4,6
Større driftsarbeider	4,2
Avskrivninger	7,5
Renter	5,2
Sum	<u>47,4</u>

Av årets investeringer på 52,8 mill. kr. er det ca. 23 mill. kr. som gjelder investeringer i bysamfunnet.

Verdiskapingsregnskap 1983

Et verdiskapingsregnskap viser hvilke verdier som er skapt i en bedrift, og hvordan verdiskapingen fordeles mellom de forskjellige interessegruppene.

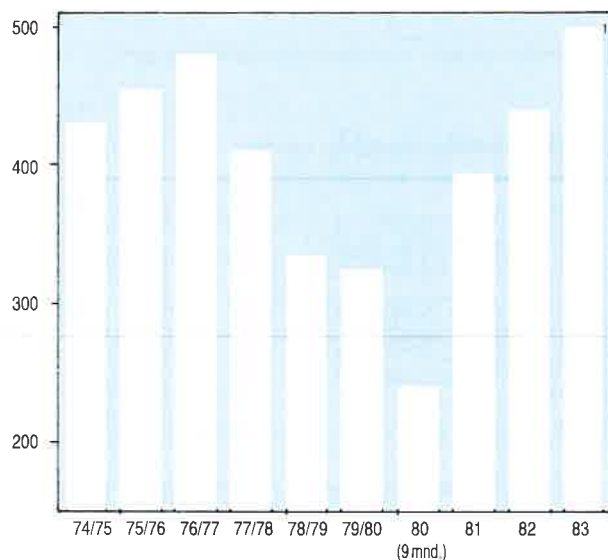
Store Norske går med underskudd, og verdiskapingen er ikke tilstrekkelig til dekning av lønnsutgiftene.

Sammendrag av beregningen for 1983:

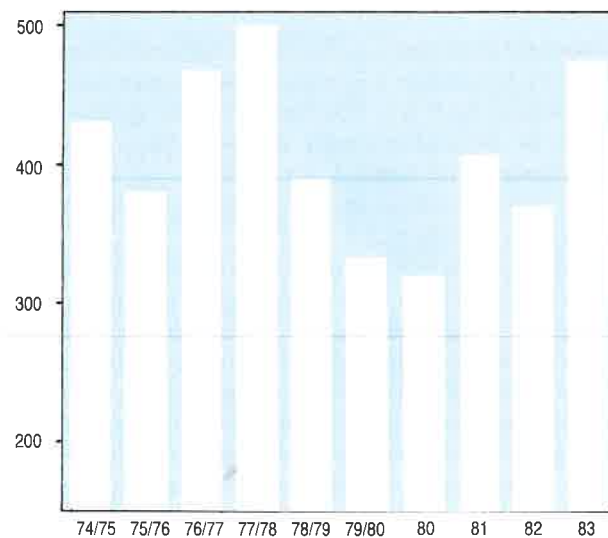
	Mill. kroner	
	1983	1982
Cif-verdi av årets produksjon	199,9	185,9
Andre inntekter	46,7	41,9
Verdi av virksomheten	246,6	227,8
÷ Betalt for forbruk av varer og tjenester	160,0	166,8
Brutto verdiskaping	86,6	61,0
÷ Slitasje på anleggene = ordinære avskrivninger	22,9	23,0
Netto verdiskaping	63,7	38,0
+ Drifts- og investeringstilskudd fra Staten	81,7	183,9
Totalt til fordeling	145,4	221,9
Herav til ansatte, fratrukket skatt og folketrygdavgift	109,5	99,2
Til långivere	23,7	23,8
Til Staten (arbeidsgiveravgift, andre avgifter og ansattes skattetrekk)	26,3	29,7
Beholdt i bedriften som grunnlag for ny verdiskaping	÷ 14,1	69,2
Sum	145,4	221,9

Statistikk

PRODUKSJON 1000 TONN

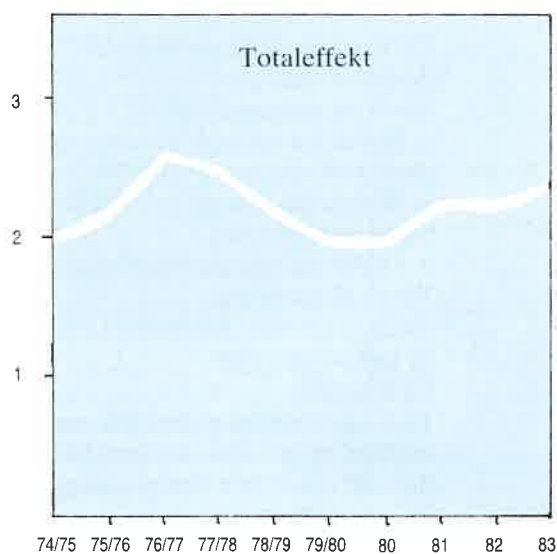
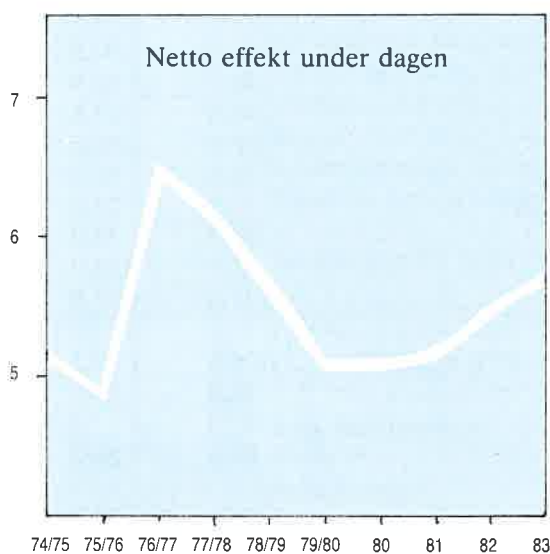
SALG 1000 TONN

DRIFTSRESULTAT GRUVENE 1983

		Gruve 3	Gruve 7	Svea	Gjen- vinning	SUM
Oppfart kvantum	tonn	604.000	230.000	—		834.000
Netto produksjon	tonn	134.500	227.500	118.000	22.000	502.000
Netto effekt under dagen t/mannsk.		3,76	5,52	16,71		5,72

EFFEKTER (TONN PR. MANNSKIFT)

Definisjoner (se også forklaring faguttrykk på side 20):

Netto effekt under dagen (gruveeffekt):

Nettoproduksjon inkl. oppfaringskull dividert på totalt antall skift i gruva, inkl. gruveverksted.

Totaleffekt:

Nettoproduksjon dividert på totalt antall skift. Ved beregningen er ett skift satt lik 7,5 timer.

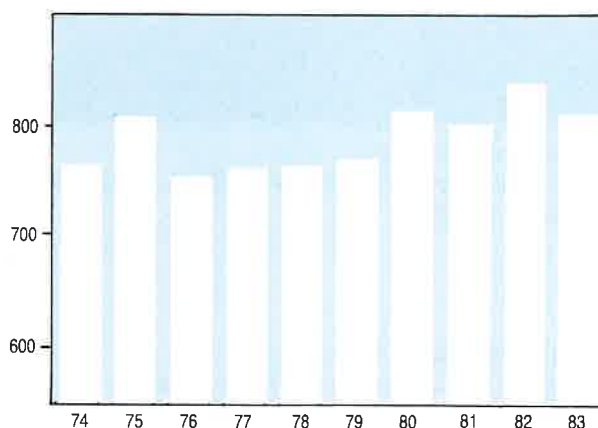
AVDELINGSVIS OVERSIKT OVER ANTALL ANSATTE SVALBARD PR. 31.12.1983 og 31.12.1982

Avdeling	Totalt antall ansatte		Gjennomsnittsalder		Gjennomsnittlig ansettelsestid i år		Kvinnelige ansatte	
	1983	1982	1983	1982	1983	1982	1983	1982
Gruvene	339	346	33/5	33/2	6/9	6/3	13	11
Oppredning	19	20	36/4	35/0	7/3	6/1	6	5
Transp., lager, skipn.	49	54	34/7	33/11	6/6	5/10	5	5
Vedlikehold inkl. bygg	66	71	36/10	37/8	5/10	5/5	5	5
Messer, lager	68	64	32/9	32/10	5/10	4/6	47	40
Renhold, vaktmester	38	41	41/6	41/9	7/6	6/2	36	38
Svea	78	81	29/6	30/2	3/6	3/2	14	14
Funksjonærer inkl. arb.led.	145	149	43/0	41/8	13/6	11/7	39	38
Sum Svalbard	802	826	35/7	35/4	7/7	6/8	165	156
Fastlandet	5	13						
TOTALT	807	839						

FYLKESVIS FORDELING AV ANSATTE

Fylke	31.12.83	31.12.82
Finnmark	19	22
Troms	211	228
Nordland	200	204
Nord-Trøndelag	62	58
Sør-Trøndelag	61	59
Møre og Romsdal	36	37
Sogn og Fjordane	19	18
Hordaland	41	49
Rogaland	21	14
Vest-Agder	17	19
Aust-Agder	5	3
Telemark	11	9
Buskerud	13	11
Oppland	20	22
Hedmark	15	19
Vestfold	9	10
Akershus	22	24
Oslo	20	25
Østfold	5	5
Utlandet	—	3
Totalt	807	839

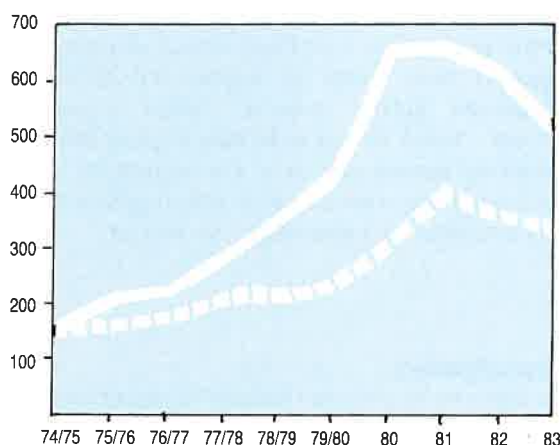
ANTALL ANSATTE PR. 31.12.

SALGETS FORDELING 1983 OG 1982

	1983		1982	
	tonn	%	tonn	%
Norsk Koksverk A/s	200.000	42,4	188.000	50,8
Ferrolegeringsindustri	85.000	18,0	49.000	13,2
Kullimp. Nord-Norge	10.000	2,1	17.000	4,6
Norcem A/s	28.000	5,9	24.000	6,5
Tyskland	107.000	22,7	81.000	21,9
Storbritannia	18.000	3,8		
Eget kullforbruk	24.000	5,1	11.000	3,0
Totalt	472.000	100,0	370.000	100,0
Herav fra Svea	97.000	20,6	89.000	24,0

— TOTALE KOSTNADER I KR/T.
- - - - PRODUKSJONSVERDI I KR/T.

Skipning

Kullager i Longyearbyen

1983

I 1983 forløp skipningen uten større problemer. Det var 52 anløp av kullbåter. Første båt med kullast avgikk fra Hotellneset 22.5. og siste båt forlot Longyearbyen 23.12.

Til Sveagruba ankom første båt 11.7. og siste båt avgikk 15.11.83.

Litt historikk

Hvis man blir igjennom Store Norskes årsberetninger fra 1916 er det overraskende hvor ofte det forekommer en passus som «gunstige isforhold» eller «skipningen ble avvirket uten større problemer». Bak disse knappe meldinger gjemmer seg sikkert en del tilfeller av betydelige vanskeligheter som er blitt overvunnet av skipsbesetningen i kraft av erfaring og solid sjømannskap. I hvert fall synes det å være en kjensgjerning at år med virkelig massive isvanskeligheter bare har forekommet i ca. 10 skipningsseksonger siden 1916. I de fleste år har skipningen vært i gang i mai. Frem til midten av 30-årene var skipningen gjerne avsluttet innen utgangen av oktober. Siden da har siste båts avgang funnet sted senere og senere slik at vi fra midten av 70-årene har kunnet registrere år hvor skipningssesongen har vært avsluttet de første dager av nyåret.

Skipsulykker

Det har vært få ulykker i form av havarier i selskapets historie. Den eneste større ulykken i Svalbardfarvann inntraff i oktober 1949 da «Don» og «Ingertre»

forliste på nordsiden av Isfjordmunningen. Inge menneskeliv gikk tapt. På den tiden var ikke båtene utstyrt med radar. I 1959 bevilget Stortinget midler til oppføring av et radaranlegg fra Isfjord radioradio. Heretter hadde båtene mulighet til å få oppgitt nøyaktig posisjon og avstand til land ved inn- og utseiling av Isfjorden.

31.7.1969 forliste M/S «Wenny» 12000 tonn forsydningsskip på en sydgående 100 n. mil nord for Andøya. 9 menneskeliv gikk tapt.

Når man tar i betraktning at Advent Bay siden 1916 har hatt mer enn 4000 skipsanløp må man kunne si at denne del av Store Norskes virksomhet har vært avvirket med en høy grad av sikkerhet.

Passasjertransport

Passasjertransporten mellom Svalbard og fastlandet hører til de mer pinlige emner i Store Norskes historie. Funksjonærene, enten det var direktører eller timeskrivere, fikk de beste plasser og de hadde æren av å spise ved kapteinens bord. Det øvrige «folket» som man gjerne sa, ble stuet med «baksen» under svært primitive forhold i køyer i 3 etasjer uten sengetøy. Det var minimale sanitæranlegg etc. for de ofte rundt 100 personer som ble fraktet til Svalbard nærmest som gods. Etter siste krig ble visse forbedringer iverksatt. I 1967 fikk vi de første anløp av den forlengede hurtigrute. Dette betød en betydelig forbedring i avviklingen av folketransporten. Det dramatiske omslag kom selvsagt med flyplassen som ble tatt i bruk høsten 1974. Med 2-ukentlige flyvninger og fraktfly etter behov var en langvarig drøm gått i oppfyllelse samtidig som et mareritt var overstått for dem som var ansvarlig for persontransporten.

M/S «Fonnes» ved kai i Svea

Kulltransport

Etter 2. verdenskrig er det totalt skipet ca. 13.320.000 tonn kull fra Svalbard, hvorav ca. 4.084.000 t til Norsk Koksverk (fra 1963) hvorav ca. 2.836.000 t til Tyskland (fra 1953) hvorav ca. 1.230.000 t til Ferroindustrien (fra 1961) hvorav ca. 700.000 t til utlandet forøvrig (fra 1951) og resten ca. 4.470.000 tonn til handelsimportører i Nord-Norge, Norges Statsbaner og andre norske kunder.

M/S «Rafnes» ved kai i Longyearbyen

Utvikling båtstørrelse

I etterkrigstiden var båtstørrelsen varierende fra ca. 1.500 til ca. 8.000 frem til 1961 da M/S «Wenny» på 12.000 tonn kom inn i Svalbardfarten. Senere er størrelsen øket suksessivt slik at båter på ca. 21.000 tonn nå ansees for å være det maksimale i Longyearbyen.

I Svea er kaiforholdene slik at bare 4.000-tonnere kan legge til kai. Dette medfører at store kvanta må skipes til Longyearbyen for omlasting på 20.000-tonnere. Det er derfor nødvendig med snarlig bygging av ny kai i Svea.

Lossing på isen i Svea

Rederiforbindelser

I tiden 1946–48 ble skipningene kanalisert gjennom Statens importorgan for fast brensel, Norsk Brenselimport A/s, Oslo, som fordelte lastene til de enkelte kundegrupper. Det var imidlertid Jacob Kjøde A/s, Bergen som stort sett fremskaffet tonnasje, et forhold som ble ivaretatt frem til og med 1974.

Fra 1975 har A/s Kristian Jepsens Rederi, Bergen, vært vår hovedpartner i befrakningsforhold, dog med endel chartering av mindre tilleggs-tonnasje fra andre rederier.

Forklaring faguttrykk

I ethvert fag er det utviklet en egen terminologi som for utenforstående kan virke uforståelig. Så også innenfor gruveindustrien, og vi har nedenfor listet opp noen av de mest vanlige uttrykkene innenfor kullgruvedrift.

Sikre kull

Oppfarte kullreserver hvor kvalitet og kullmektighet er kjent på tre feltsider. Det skal i tillegg være én kjent observasjon på den fjerde siden.

Sannsynlige kull

Reserver som ligger innenfor områder med en viss avstand fra en sammenhengende serie kullobservasjoner som avdekninger, borhull eller stoller. Avstanden varierer ut fra geologiske og andre forhold i feltet og praktiseres i dag med 600 m for gruve 7 og Svea, og 450—500 m for gruvene 3 og 6.

Mulige kull

Kullreserver som ligger i området 3—400 m utenfor de sannsynlige feltene.

Kullfløts

er et annet ord for kull-lag.

Stoll

er gruvegang.

Tverrslag

I Svalbard-terminologi brukt som betegnelse for avgrening fra hovedstoll.

Strosser (langveggstrosser)

Steder i gruva hvor kullene brytes.

Oppfaring

Nødvendig åpningsarbeider for å få en gruve produksjonsklar, dvs. driving av hovedstoller og tverrslag. Det er meget viktig at oppfaringen ligger et godt stykke foran produksjonen.

Rom- og pilardrift

Driftsform hvor det settes igjen kullpilarer som opptar fjelltrykket. Ved rom og pilardrift raser ikke produksjonsområdene sammen etter at kullaget er tatt ut, i motsetning til på langveggstrosser hvor det skjer en kontrollert rasbrytning. Ved rom og pilardrift tar man ut en mindre prosentvis andel av det totale kullkvantum. Rom og pilardrift benyttes i et begrenset felt i gruve 7, mens en modifisert versjon kalt kammerdrift benyttes i Svea.

En avansert form for rom- og pilardrift, hvor også pilarene tas før man trekker seg tilbake, kalles for «retirerende rom- og pilardrift». Denne driftsform er lagt til grunn for avbygningsplan i Svea og kommer nær opp til langveggstrossenes utvinningsgrad.

Continuous miner

er en helbrytningsmaskin for produksjon og oppfaring.

Skeiding

Manuell utsortering ved gruveåpning av større steiner fra kullene. Betegner også det totale kvantum stein som fjernes ved skeiding og oppredning (m.a.o. differansen mellom brutto og netto produksjon).

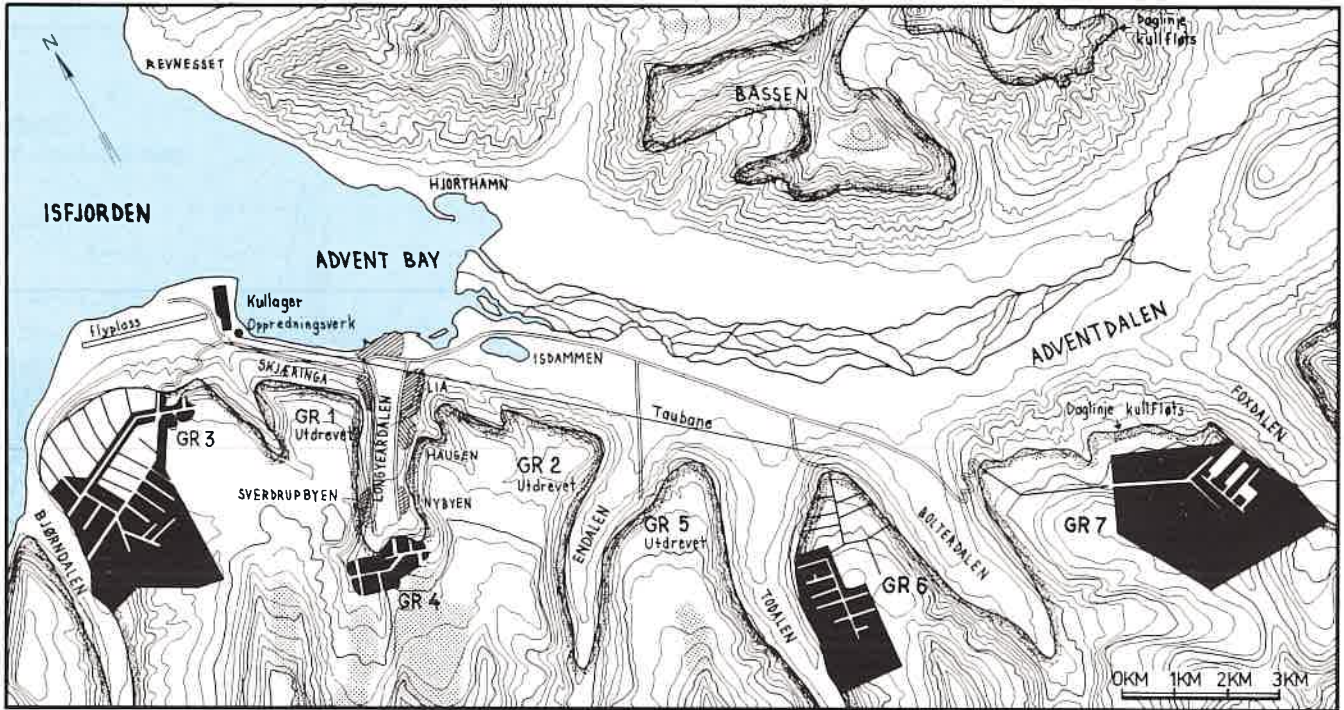
Oppredning

Mekanisk renseprosess hvor kull skilles fra skifer og stein. Videre omfatter oppredningen knusing og sikting av kull til ønskede kornstørrelser og kvaliteter.

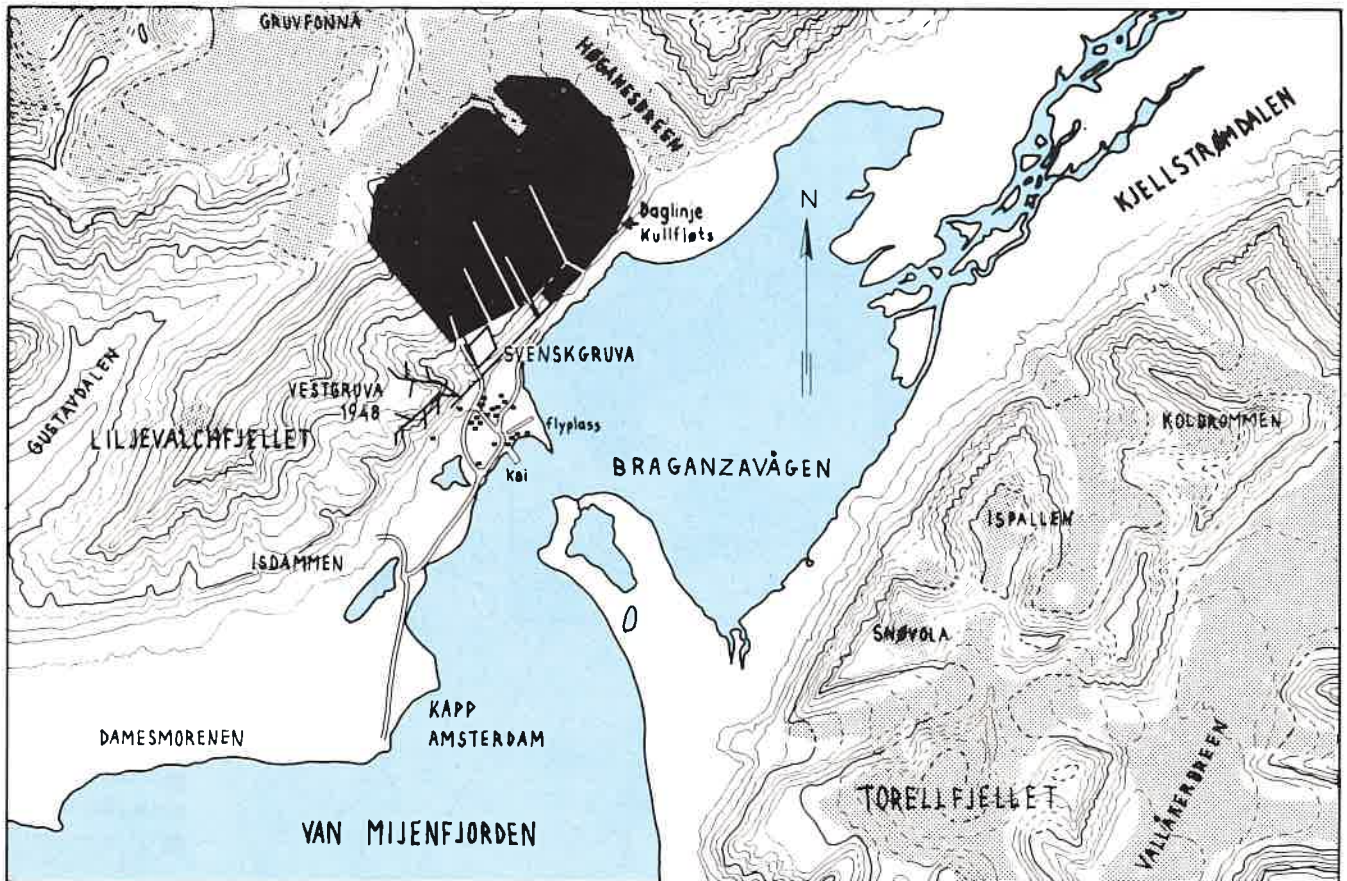
Viktige årstall i Store Norskes historie

- 1916 15. juli: Stars and Stripes fires og ingeniør Sigurd Westby heiser det norske flagg i Longyear City.
30. november: Store Norske Spitsbergen Kullkompani Aktieselskap stiftes på konstituerende generalforsamling i Oslo.
- 1919 Mai: Avdelingskontoret i Harstad tas i bruk.
- 1920 3. januar: Kullstøveksplasjon i gruve 1 hvor 26 personer omkommer.
- 1921 27. september: Lagringsanlegget på Hotellneset tas i bruk.
- 1922 6. juni: Lasteanlegget på Hotellneset tas i bruk.
- 1925 14. august: Norge overtar suvereniteten over Svalbard. Dagen markeres på Skjæringa i Longyearbyen.
- 1933 16. mars: Overenskomst med Staten. Denne medfører bl.a. at Staten får 2 av 5 medlemmer i styret.
- 1934 23. juni: Overenskomst med Staten om kjøp av Sveagruva.
- 1938 24. januar: Generalforsamlingen vedtar utbygging av gruve 1 med den bebyggelse som senere ble kalt Sverdrupbyen.
10. juli: 3000 m bilvei mellom Longyearbyen og Sverdrupbyen tas i bruk.
- 1941 2. september: Longyearbyens befolkning evakueres til Storbritannia, 765 personer. Derav var 570 menn, 140 kvinner og 55 barn.
- 1942 Mai: Reokkupasjon av Svalbard (Operasjon Fritham).
- 1943 8. september: Slagskipet «Scharnhorst» og to tyske jagere går til angrep på Longyearbyen, som ødelegges. I Sverdrupbyen er gruve 1 og størstedelen av bebyggelsen urørt av angrepet.
- 1944 August: Svea brennes ned til grunnen av tysk undervannsbåt.
- 1946 Nybyen anlegges
- 1947 Funksjonærmesse, kontor, sykehus samt 3 familieboliger fullføres på Haugen.
- 1948 Januar: Stormessen tas i bruk.
November: Første nummer av Svalbardposten utkommer.
- 1949 Juli: Driften i Svea innstilles.
Ultimo oktober: «Don» 3000 t og «Ingretre» 2000 t totalforliser på nordsiden av Isfjordmunningen. Ingen menneskeliv går tapt.
- 1952 Januar: Eksplosjonsulykke i gruve 2. 6 personer omkommer.
- 1953 Mars: Selskapets hovedkontor flyttes fra Oslo til Bergen.
11. juni: Rasulykke på Haugen. 3 personer omkommer. Flere bygninger ødelegges.
- 1958 9. februar: Ny messe på Hotellneset tas i bruk.
- 1959 April: Braathen's S.A.F.E. med det første charterfly.
Høsten: Gruve 5 i drift (Olav V's gruve).
- 1964 Høsten: Oppredningsverket i drift.
- 1966 Undersøkelser i gruve 7 starter.
- 1967 November: Messedrift og beboelse på Hotellneset opphører.
15. desember: Stortingsproposisjon nr. 51 (1967-68) Norsk virksomhet på Svalbard i fremtiden. 32 mill. kroner til gruve 6.
- 1969 1. mars: Direkte teleksforbindelse mellom kontorene i Bergen og Longyearbyen.
31. juli: M/S «Wenny» 12000 t totalforliser på sydtur 100 n. mil nord for Andøya. Årsak uopplært. 9 mennesker mister livet.
August: Gruve 6 åpnes for produksjonsdrift.
- 1971 Mars: Gruve 3 åpnes for produksjonsdrift.
6. august: Det stedlige Svalbardråd opprettes ved kgl. resolusjon.
- 1973 2. febr.: Stortingsproposisjon nr. 79 (1972-73) Statens engasjement i fortsatt gruvedrift på Svalbard.
- 1975 17. januar: Stortingsmelding nr. 39 (1974-75) vedrørende Svalbard.
2. september: Offisiell åpning av Svalbard Lufthavn, Longyear.
- 1976 Mai: Stortinget bevilger midler til statlig overtakelse av de privateide aksjer i selskapet.
1. august: Longyearbyen Skole overtas av KUD.
- 1977 25. mars: Stortingsproposisjon nr. 144 (1976-77) vedrørende kulldriften på Svalbard.
- 1981 1. januar: Staten overtar sykehuset og helsetjenesten.
14. mai: Styret beslutter at selskapets hovedkontor flyttes fra Bergen til Longyearbyen.
20. mai: Svalbard tilknyttes det nasjonale og internasjonale fjernvalgnett for telefon.
- 1983 21. juni: Statsråd Jens Hallvard Bratz innvier energiverket.
1. juli: Selskapets kontor i Bergen opphører.
21. november: Sverdrupbyen fraflyttes.
- 1984 1. juli: Avdelingskontoret i Harstad opphører.

KART OVER GRUVEFELTENE VED LONGYEARBYEN

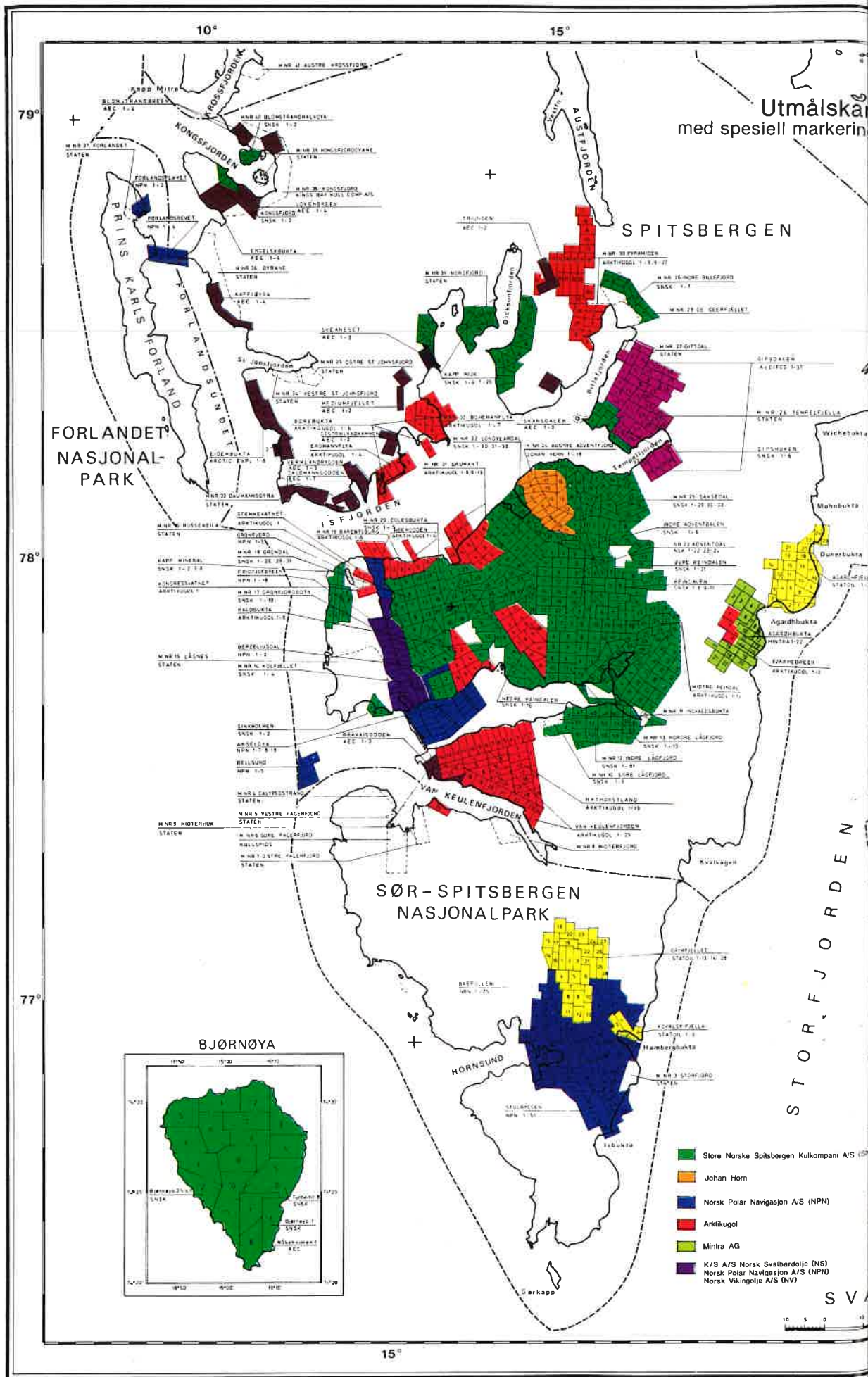
KART OVER SVEA

KULLRESERVER MED SORT FARVE

0KM 1 2 3KM

Utmålskart med spesiell markering

FORLANDET NASJONALPARK

SØR-SPITSBERGEN NASJONALPARK

BJØRNØYA

- Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS (SNK)
- Johan Horn
- Norsk Polar Navigasjon A/S (NPN)
- Arktikugol
- Mintra AG
- K/S A/S Norsk Svalbardolje (NS) Norsk Polar Navigasjon A/S (NPN) Norsk Vikingolje A/S (NV)

